

Herstelprotocol

Lauwers College Kollum

2024 - 2028

Beleid ter bevordering van de sociale veiligheid en tegen pesten
(‘anti-pestprotocol’)

Inleiding

Voor u ligt het herstelprotocol. Voorheen werd dit ook wel het ‘anti-pestprotocol’ genoemd, zoals nog staat weergegeven in de subtitel. Op het Lauwers College Kollum werken we vanuit de principes van het Herstelrecht, vandaar de keus voor het begrip ‘herstelprotocol’.

Wij werken met elkaar aan een plezierige werkomgeving. Wij geloven erin dat we conflicten samen kunnen oplossen. Het doel van het herstelprotocol is dat alle leerlingen zich in hun schoolperiode veilig voelen. Wij hopen dat dit herstelprotocol daaraan kan bijdragen.

Vanuit de kernwaarden van het Lauwers College Kollum proberen wij leerlingen deze veiligheid te bieden.

Onze kernwaarden zijn:

➤ Veiligheid

Veiligheid is de basis voor alle andere kernwaarden die wij nastreven op school.

Veiligheid betekent voor ons dat de leerling leert en leeft in een veilige (leer-)omgeving, waar hij of zij zich gezien en gehoord voelt. Wij willen een school zijn waar mensen tot hun recht komen en zich geborgen mogen voelen.

➤ Verbinding

Verbinding staat voor het creëren van sterke, respectvolle relaties tussen mensen; leerlingen onderling, leerlingen en medewerkers, medewerkers onderling en met mensen van buiten de school. Door elkaar te kennen en te waarderen, bouwen we aan een gemeenschap waarin iedereen zich thuis voelt.

➤ Verantwoordelijkheid

Verantwoordelijkheid houdt in dat we elkaar helpen om ons gedrag en onze keuzes te overzien en dat we gezamenlijk zorg dragen voor een positieve en ondersteunende leeromgeving. Iedereen, zowel leerlingen als medewerkers, draagt bij aan een veilige en respectvolle schoolcultuur.

➤ Vertrouwen

Vertrouwen betekent dat we elkaar de ruimte geven om fouten te maken en te leren. Door open en eerlijk met elkaar te communiceren, bouwen we aan een omgeving waar iedereen zichzelf kan zijn en zich veilig voelt om zich uit te spreken.

➤ Vakmanschap

Vakmanschap verwijst naar de inzet en kwaliteit van zowel leerlingen als medewerkers in alles wat we doen. In ons werk en interacties ontwikkelen en delen we onze vaardigheden continu om een positieve invloed op elkaar en onze omgeving te hebben.

Deze kernwaarden gelden voor ons allemaal: voor medewerkers net zo goed als voor leerlingen. Onze school verstaat haar opdracht en de waarden die zij hierbij nastreeft in het licht van de christelijke identiteit van de school, waarin naastenliefde en vergeving belangrijke elementen zijn.

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
Inhoudsopgave	3
1. Uitleg begrippen.....	4
Plagen.....	4
Pesten	4
Verschil tussen plagen en pesten.....	4
Herstelrecht.....	4
Pestrollen	5
Verwachtingen in gedrag	5
De SWITCH als plek voor een time-out	5
2. Herstelrecht-vragen	6
3. Hoe signaleer je pesten?	7
4. Stappenplan bij het signaleren en afhandelen van pesten	8
Stap 1: Ruzie of pesten?	8
Stap 2: Als pesten is vastgelegd	8
Stap 3: Als het pesten doorgaat	9
Stap 4: Wanneer er geen (directe) verbetering zichtbaar is	10
Stap 5: Er zijn duidelijke signalen dat de veiligheid op school niet gewaarborgd kan worden.	10
Stap 6: Wanneer er geen verbetering zichtbaar is	11
5. Preventie	12

1. Uitleg begrippen

Plagen

We spreken over plagen wanneer de effecten van dat gedrag niet onaangenaam zijn voor anderen. Het gaat dan om een spel, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Plagen heeft geen nadelige gevolgen voor degene die het ondergaat. De pedagogische waarde van plagen is de speelse wijze van omgaan met “conflictsituaties”. Hierdoor ontwikkelen de leerlingen een vaardigheid, die hen later in hun leven van pas komt bij conflicthantering. In dit protocol gaat het dan ook niet over ‘plagen’.

Pesten

Van ‘pesten’ is sprake, wanneer het plagen, dat een pedagogische waarde heeft, wel nadelige gevolgen heeft voor degene die het ondergaat. Degene die het ondergaat bepaalt dus of er sprake is van pesten. Wat voor de één een vorm van ongewenst gedrag is, hoeft dat voor de ander niet te zijn. Wat voor de één een grapje of een plagerijtje is, kan door de ander als enorm vervelend of kwetsend ervaren worden. Wat misschien niet persoonlijk bedoeld is, kan iemand direct raken.

Bij pesten is er sprake van vaker voorkomend geweld. Dit gebeurt dus vaker dan één of twee keer. Pesten kan op verschillende manieren. Zowel mentaal, door bijvoorbeeld schelden en buitensluiting, lichamelijk en seksueel. Dit gebeurt niet alleen op school en in de klas, maar ook online via sociale media. Bij pesten is er een partij die zichzelf niet (meer) kan verdedigen. Deze persoon komt vervolgens buiten (een deel van) de groep te staan. De gepeste heeft er last van en heeft dit enkele malen aangegeven aan de pester, door te zeggen dat hij/zij ermee moet stoppen. De pester blijft echter doorgaan met zijn/haar gedrag en of handelingen. (*‘rood gedrag’*)

Verschil tussen plagen en pesten

De ontvanger van gedrag bepaalt of er sprake is van pesten en dus ook wanneer plagen pesten wordt. Wanneer deze persoon het gedrag of de woorden als onprettig begint te ervaren en de pester doorgaat, wordt plagen pesten.

Herstelrecht

Herstelrecht is een manier om met conflicten om te gaan, van oorsprong vanuit de Maori. Het gaat niet om de schuldvraag, maar de vraag hoe iets hersteld kan worden, zodat we samen weer verder kunnen. Het heeft te maken met hoe je een conflict of situatie herstelt in plaats toe te spitsen op degene die het conflict of de situatie heeft veroorzaakt. De focus ligt hier op het voorkomen van herhaling en het leren van onze fouten. In dit herstelprotocol wordt gesproken dan ook gesproken over ‘herstelrecht’.

De stappen die we hierbij volgen zijn:

1. Wat is er gebeurd, volgens beide leerlingen of docent?
2. Welk gevoel leverde dat bij de betrokken partijen op?
3. Wat is de behoefte nu? (voor beide partijen)
4. Oplossingen en afspraken maken die voor beide partijen zinvol en aanvaardbaar zijn
5. Evaluatiemomenten afspreken, als dat nodig is.

Pestrollen

Bij pesten is er sprake van verschillende rollen die invloed kunnen hebben op het pesten:

- **Pester:** De persoon die het meeste rood gedrag laat zien en hier telkens mee begint
- **Meeloper:** De persoon die het rood gedrag goedkeurt en meedoet aan dit gedrag
- **Toekijker:** De persoon die het rood gedrag goedkeurt en hier niks van zegt.
- **Gepeste:** De persoon die last ondervindt van het rood gedrag.
- **Helper:** De persoon die ziet dat de gepeste last ondervindt van het rood gedrag en probeert hier een einde aan te maken.

Verwachtingen in gedrag

Op het Lauwers College Kollum hebben we bepaalde verwachtingen van gedrag van leerlingen en medewerkers. Wij verwachten dat iedereen gedrag laat zien dat leidt tot een prettige en veilige sfeer op school. Wij zijn vriendelijke voor elkaar, helpen elkaar en werken samen aan een prettige en veilige sfeer.

Gedrag dat leidt tot een onprettige en onveilige sfeer accepteren wij niet in de school. Dat betekent dat pestgedrag, zowel on- als offline, ongewenst fysiek gedrag en het overschrijden van grenzen niet past op onze school.

De SWITCH als plek voor een time-out

De SWITCH is een ruimte in de school waar leerlingen naartoe kunnen wanneer zij vanwege omstandigheden niet (veilig) in de klas kunnen werken. Dit gebeurt altijd in overleg met ouders/verzorgers, de docent (tijdelijk, meestal een lesuur), de coördinator en de ondersteuningscoördinator (voor langere periodes).

2. Herstelrecht-vragen

Een herstelgesprek vindt altijd plaats met de gepeste, één pester óf meeloper tegelijk en de coach. Waar nodig/wenselijk en/of bij afwezigheid van de coach kan de ondersteuningscoördinator, die in de school ook de rol heeft als anti-pestcoördinator, ondersteunen.

Slachtoffer	Pester
<i>Deze vragen kunnen jou helpen om verder te gaan nadat je schade of last hebt ondervonden van het gedrag van een ander.</i>	<i>Als jij wordt aangesproken op jouw gedrag, kunnen deze vragen je helpen het probleem dat je hebt veroorzaakt, op een goede manier op te lossen.</i>
Wat is er gebeurd?	Wat is er gebeurd?
Wat voelde of dacht je toen dit gebeurde?	Wat voelde of dacht je toen je dit deed? Wat is de reden van het gedrag wat je hebt laten zien?
Welk effect heeft wat er is gebeurd op jou en je omgeving?	Welk effect heeft wat er is gebeurd op jou en je omgeving?
Wat had je anders kunnen doen?	Wat had je anders kunnen doen?
Wat zou de ander jou kunnen aanbieden om wat er gebeurd is goed af te ronden zodat jullie samen verder kunnen?	Wat zou jij kunnen doen om de schade die hebt toegebracht te herstellen om weer samen verder te kunnen?

3. Hoe signaleer je pesten?

Bij pesten is het belangrijk dat er feiten zijn. Je moet dus kunnen aangeven wat er is gebeurd. Je kunt bijhouden wat er wanneer is gebeurd. Je kunt dus opschrijven welk pestgedrag er is geweest. Denk aan:

- Buitensluiten (niet mee mogen doen/ negeren)
- Verbale agressie (uitschelden, schreeuwen, discriminerende opmerkingen etc.)
- Lichamelijk geweld (duwen, slaan, laten struikelen etc.)
- Afpersing (geef me geld, want anders...)
- Gebaren (tong uitsteken, middelvinger opsteken)
- Pesten via social media

Kinderen vertellen thuis niet altijd over pesten of pestgedrag. Hier zijn meerdere redenen voor, zoals:

- Het kan een geleidelijk proces zijn van plagen naar pesten
- Teleurstelling of schaamte richting de ouders/ verzorgers
- Angst voor beschuldigingen
- Angst dat problemen groter worden
- Niet mogen vertellen van de pester (bedreiging of afpersing)

4. Stappenplan bij het signaleren en afhandelen van pesten

In onderstaand stappenplan wordt weergegeven welke stappen worden gezet om uiteindelijk te komen tot een adequate afhandeling van het pestgedrag.

De anti-pest coördinator volgt het proces (op afstand of dichterbij sturend) en kan waar nodig interveniëren en/of ondersteuning bieden. De anti-pestcoördinator draagt zorg voor weergave in SOMtoday en informeert betrokkenen, incl. ouders/verzorgers.

Stap 1: Ruzie of pesten?

Wanneer er sprake is van ruzie, dan spelen er verschillende belangen. Bij een ruzie kan er wel sprake zijn van pesten, dat hoeft niet beslist. Onderstaande stappen kunnen ook ingezet worden bij een langdurige ruzie.

Doel: *Bepalen waar het werkelijk omgaat, probleem laagdrempelig proberen op te lossen*

Na signalering	
Interventie:	Door wie:
Inlichten coach	Medewerkers / docenten
Herstelrecht toepassen	Coach
Eventueel ouders/verzorgers inlichten	Coach

Wanneer het probleem volgens de betrokken partijen opgelost is als bovenstaande acties zijn uitgevoerd, dan was dat ook de laatste stap.

Wanneer het probleem nog niet opgelost is, waarbij ook lichaamstaal van belang is, worden onderstaande stappen doorlopen.

Interventie:	Door wie:
Afspraken maken om nieuwe ruzies en pesterijen te voorkomen en daarop een belonings- en sanctiesysteem inzetten. Dit wordt met de ouders/verzorgers besproken. Er wordt een notitie gemaakt in SOMToday.	Coach
Informerend anti-pestcoördinator en coördinator*) (d.m.v. berichtgeving in SOMToday)	Coach

coördinator = coördinator onderbouw (leerjaar 1 en 2) of coördinator bovenbouw (leerjaar 3 en 4)

Wanneer stap 1 niet het gewenste effect heeft gehad, dan volgt stap 2.

Stap 2: Als pesten is vastgelegd

Na vastlegging	
Interventie:	Door wie:
Registreren in SOMToday	Coach
Consulteren / informeren coördinator	Coach

Herstelrecht tussen pester en gepeste. <ul style="list-style-type: none"> - Wat is er gebeurd volgens beide partijen? - Welke gevoelens leverde dit bij beiden op? - Wat is voor beide partijen de behoefte? - Oplossingen en afspraken die voor beide partijen zinvol en aanvaardbaar zijn. - Afspreken van een evaluatiemoment als dat nodig is. 	Coach, eventueel met hulp van een van de anti-pestcoördinator en/of coördinator
---	---

Wanneer het probleem volgens de betrokken partijen opgelost is als bovenstaande doorlopen is, dan was dat de laatste stap.

Wanneer het probleem nog niet opgelost is, waarbij ook lichaamstaal van belang is, wordt onderstaande doorlopen.

Interventie:	Door wie:
De leerlingen vragen het pesten aan te geven bij de coach en/of de coördinator of vertrouwenspersoon	Coach en leerlingen
Ouders/Verzorgers vragen het pesten te melden bij de coördinator	Coach en ouders
Alle lesgevende docenten en conciërge informeren, middels berichtgeving in SOMToday, en vragen pestgedrag te melden	Coach, coördinator, medewerkers

Wanneer stap 2 niet het gewenste effect heeft gehad, dan volgt stap 3.

Stap 3: Als het pesten doorgaat

Wanneer het pestgedrag (opnieuw) is gesignaleerd dan worden de volgende acties ondernomen:

Als het pesten doorgaat	
Interventie:	Door wie:
Melden aan de ouders/verzorgers van alle betrokken partijen dat er sprake is van een peestsituatie	Coach samen met coördinator
Herstelgesprek <ul style="list-style-type: none"> - Alle betrokken ouders informeren over de afloop en afspraken uit het herstelgesprek, ook noteren in SOMToday - Evaluatie vastleggen 	Via de coördinator wordt de ondersteuningscoördinator ingelicht (tevens anti-pestcoördinator) en wordt opgeschaald naar een hoger niveau van ondersteuning. Samen met de coach wordt besproken wat de vervolgstappen zijn en wie hierbij nodig is.

- Voortgang in het ondersteuningsteam bespreken en vastleggen	
---	--

Wanneer het probleem volgens de betrokken partijen opgelost is als bovenstaande doorlopen is, dan was dat de laatste stap.

Wanneer het probleem nog niet opgelost is, waarbij ook lichaamstaal van belang is, wordt onderstaande doorlopen.

Interventie:	Door wie:
Bestrafen van pestgedrag en een gesprek na schooltijd. Informeren van ouders/verzorgers.	Door de coördinator in overleg met de coach.
Wekelijks gesprek over goede momenten (band aanhalen / verstevigen). Dit wordt afgebouwd naar een keer per twee weken.	Door de SWITCH-medewerker in overleg met de coördinator en coach (eventueel aangevuld met ondersteuningscoördinator).
Inzetten op groepsdynamica om de groepsbinding te versterken en meer inzicht te creëren (wanneer er sprake is van pestgedrag binnen een klas).	Door de coach en anti-pestcoördinator: bijvoorbeeld door het inzetten van Rots & Water of andere groepsvormende activiteiten.

Wanneer stap 3 niet het gewenste effect heeft gehad, dan volgt stap 4.

Stap 4: Wanneer er geen (directe) verbetering zichtbaar is

Wanneer er geen (directe) verbetering zichtbaar is	
Interventie:	Door wie:
Leerling en ouders/verzorgers duidelijk maken dat het pesten gaat leiden tot een tijdelijke interne schorsing en als dat ook niet werkt, dat de school dan tot langdurige schorsing zal overgaan.	Door de coördinator, maar de coach wordt hierbij betrokken en blijft geïnformeerd. Bij (elke vorm van) schorsing wordt de directeur geconsulteerd. Besluitvorming over schorsing ligt altijd bij de directeur.
Wekelijks gesprek over goede momenten (band aanhalen / verstevigen). Dit wordt afgebouwd naar eens per twee weken.	Door de coördinator, maar de coach wordt hierbij betrokken en blijft geïnformeerd.

Wanneer stap 4 niet het gewenste effect heeft gehad, dan volgt stap 5.

Stap 5: Er zijn duidelijke signalen dat de veiligheid op school niet gewaarborgd kan worden.

Wanneer de veiligheid in het geding komt	
Interventie:	Door wie:
Plaatsing voor een periode van maximaal 3 weken in de SWITCH	Coördinator in overleg met de ondersteuningscoördinator en de

	SWITCH-medewerkers. De directeur wordt altijd vooraf geconsulteerd.
Eventueel inschakelen orthopedagoog van het samenwerkingsverband	Door de ondersteuningscoördinator.

Wanneer stap 5 niet het gewenste effect heeft gehad, dan volgt stap 6.

Stap 6: Wanneer er geen verbetering zichtbaar is

Wanneer er geen verbetering zichtbaar is	
Interventie:	Door wie:
Schorsing van de pester. Bij onttrekking van de verantwoordelijkheid van de ouders/verzorgers wordt er melding gemaakt bij Veilig Thuis.	Door de directeur Ondersteuningscoördinator doet melding
De reden van schorsing bespreekbaar maken met de klas. Hierbij wordt er rekening gehouden met het gevaar dat de gepeste leerling als schuldige wordt aangewezen.	Coach en anti-pestcoördinator, i.a.m. de coördinator
Wanneer de pester weer in de klas komt, worden afspraken gemaakt over gedrag, aankomsttijden en vertrektijden. Dit ook om het vertrouwen en de band te herstellen.	In overleg met coach, coördinator, ondersteuningscoördinator en leerling en ouders/verzorgers

Wanneer stap 6 niet het gewenste effect heeft gehad, dan volgt stap 7.

Stap 7: Er zijn duidelijke signalen dat de veiligheid opnieuw in het geding is.

Wanneer de veiligheid opnieuw in het geding is	
Interventie:	Door wie:
Verwijdering van school volgens de juiste juridische procedures.	Door de directeur
Eventueel nog een laatste gesprek met leerling en ouders/verzorgers	Directeur, coördinator en/of ondersteuningscoördinator

5. Preventie

Een school heeft handvatten nodig wanneer er sprake is van pesten, maar het is nog mooier als pesten niet plaatsvindt. Op het Lauwers College Kollum vinden we het belangrijk om dingen te doen die pesten kunnen helpen voorkomen. Binnen de school zijn er daarom een aantal zaken opgenomen in het onderwijsprogramma die bijdragen aan het realiseren van een prettige en veilige omgeving voor iedereen. Hieronder staan een aantal initiatieven, mogelijkheden en activiteiten.

- **Introductieweek:** Tijdens de start van ieder schooljaar wordt er in alle leerjaren een introductieprogramma aangeboden om te zorgen voor een positieve start. Hierbij is er aandacht voor positieve groepsvorming en activiteiten die dit bevorderen.
- **Leef- en gedragsregels:** Bij de start van het schooljaar wordt in alle coachgroepen aandacht besteed aan de leefregels van de school en ook aan de verwachtingen die de school heeft aangaande het gedrag van leerlingen, de gedragsregels. Gezamenlijke verantwoordelijkheid en op een respectvolle wijze met elkaar omgaan zijn daarbij sleutelbegrippen.
- **Coachgroep:** De coachgroep is de basisgroep voor de leerling. Tijdens de coachlessen is er standaard aandacht voor groepsvorming en groepsdynamiek.
- **Coaching:** Iedere leerling heeft bij een coach. Twee maal per week heeft de coach met zijn vaste coachgroep een coachles, waarin aandacht wordt besteed aan de voortgang van de leerlingen, individueel en als groep. Hierbij gaat het over resultaten, voortgang en verzuim, maar ook over welbevinden en LOB-vraagstukken. Ook heeft de coach de mogelijkheid om individuele gesprekken met de coachleerlingen te voeren en het contact te onderhouden met de ouders/verzorgers. Door deze coaching kunnen we de ontwikkeling en het welbevinden van de leerlingen goed monitoren.
- **Burgerschapskalender en projectweken:** Jaarlijks wordt, als onderdeel van de jaarplanning, een burgerschapskalender opgesteld met activiteiten, projecten en programma's die (mede) de sociale veiligheid bevorderen. We werken hierin samen met externe instellingen die ten aanzien van de thema's op het gebied van (sociale) veiligheid toegevoegde waarde kunnen hebben (o.a. HALT, de GGD, politie en jongerenwerk). Thema's die aan de orde kunnen komen zijn o.a.: sociale media, groepsdruk, sexting, discriminatie, waarden en normen.
- **Vaklessen:** Onze docenten verwerken in hun vaklessen elementen die de sociale veiligheid helpen te waarborgen. De coach brengt collega's goed op de hoogte wanneer en zaken spelen in de klas, zodat de vakdocenten hier rekening mee kunnen houden.
- **Inzet schoolmaatschappelijk werk en jeugdverpleegkundige :** Vanuit het gebiedsteam van de gemeente wordt een schoolmaatschappelijk werker ingezet ter ondersteuning van het interne ondersteuningsteam binnen de school. Ook speelt de jeugdverpleegkundige van de GGD een belangrijke rol bij het signaleren van en

(preventief) handelen bij ongewenst gedrag, om zo gezamenlijk de (sociale) veiligheid te kunnen bevorderen.

➤ **Trainingen en maatwerkprogramma's:** Op school kunnen we verschillende trainingen aanbieden voor leerlingen. Dat kan zijn voor een hele klas, maar ook in kleine groepjes of individueel. Denk hierbij aan Rots en Water, faalangstreductietraining, sociale vaardigheden-training, enz. Deze trainingen kunnen worden aangeboden door medewerkers van de school en/of door externe deskundigen. Deelname gaat altijd in overleg met de coach en in afstemming met de ouders/verzorgers.

➤ **Regenboogschool - Paarse vrijdag/ LHBTIQ+:** Onze school is een regenboogschool. Dit betekent dat we alle leerlingen zich welkom en veilig mogen voelen op school, ongeacht kleur, ras, gender, cultuur en identiteit. Dit dragen wij ook uit, zeker op bijzondere dagen als Paarse Vrijdag.

➤ **Vertrouwenspersoon:** Er is op school een vertrouwenspersoon voor leerlingen, wanneer het voor een leerling niet vertrouwd genoeg voelt om een probleem of situatie te bespreken met de coach en/of coördinator. Voor de medewerkers is er ook een externe vertrouwenspersoon.

➤ **SWITCH :** De SWITCH is een plek waar leerlingen terecht kunnen in een kleine en prikkelarme setting waar extra ondersteuning geboden kan worden.

➤ **Protocol social media:** Voor alle scholen van Fierder Onderwijs waar Lauwers College Kollum deel van uit maakt, is een Protocol Social Media aanwezig en beschikbaar via de website en schoolgids.